

HISTORIE ŽIDŮ

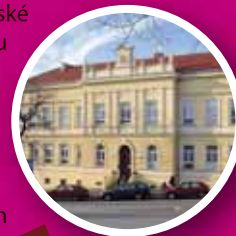
První zpráva o pobytu Židů ve Slaném se vztahuje ke 14. století. Měšťané se proti pobytu Židů ve městě bouřili a r. 1458 získali od krále Jiřího z Poděbrad majestát, který zapovídal Židům usazení ve městě déle než jednu noc a při vstupu do města musí zaplatit clo 1 groš. V průběhu 16. století se setkáváme se zprávami, že Židé ve městě nesměli ani přenocovat. Ve Slaném se Židé směli svobodně usazovat až v 19. století, předtím si mohli pouze ve městě vyřídit své náležitosti a museli město opustit. Roku 1877 žilo 54 rodin v obvodu židovské náboženské obce – 300 dospělých a 70 dětí, kteří si vydržovali už rabína, kantora a učitele. Roku 1861 založili vlastní náboženský spolek a první modlitebnu měli v hostinci v Templu. 2. světová válka poznamenala tragicky osudy slánských židovských rodin. Nacistickou hrůzovládou nepřežilo 81 Židů ze Slaného.

PAMĚTNÍ DESKA O. SCHEINPLUGOVÉ

V domě čp. 565 v ulici Na Hradbách se narodila herečka a spisovatelka Olga Scheinplugová (1902 Slaný-1968 Praha). Po odchodu ze Slaného studovala herectví u M. Hübnerové, od roku 1922 působila v Divadle na Vinohradech. V roce 1929 se stala členkou Národního divadla v Praze, kde s přestávkami setrvala až do své smrti. Vedle divadla se věnovala i literární činnosti. Je autorkou knih pro dospělé i pro děti. Napsala několik divadelních her. V roce 1935 se provdala za spisovatele Karla Čapka.

HLAVÁČKOVO NÁMĚSTÍ Roku 1869 byl slánským okresním starostou zvolen Josef Hlaváček (1831-1911), rodák z Královic u Slaného. Výrazněji vstoupil do veřejného života roku 1864, kdy se stal jedním ze zakládajících členů Občanské záložny. V čele slánského okresu stál jako jeho starosta po dobu více než třicet let. Zasloužil se o vznik tří okresních charitativních institucí – nemocnice, chorobince a sirotčince. Měl rovněž výrazný podíl na založení Okresní hospodářské záložny a na výstavbě Okresního domu (Wilsonova ulice). Dne 26.3.1930 bylo rozhodnuto nazvat prostranství mezi tehdejšími chorobincem, sirotčincem a Zimní hospodářskou školou na počest někdejšího slánského purkmistra a dlouholetého okresního starosty Hlaváčkovým jménem.

SLÁNSKÁ SYNAGOGA

byla postavena roku 1865 v maurském slohu. V současné době je v synagoze archiv.

KOSTEL SV. GOTHARDA

Ve 30. letech 12. století přešla velká část osady do vlastnictví benediktinského kláštera na Ostrově u Davle. V té době byl ve Slaném postaven malý raně středověký jednolodní kostel sv. Gotharda. Jeho základy překryl presbytář dnešního pozdně gotického kostela téhož zasvěcení. V jádře románská bazilika byla definitivně přestavěna po roce 1450 a dokončena byla v roce 1520. Přestože byl kostel radikálně obnovován v letech 1874 a 1890 architektem Rudolfem Štechem, dochoval se v něm původní pozdně gotický dřevěný krov a v západním portálu pozdně gotické dveře z počátku 16. století. Poloha chrámu na strategicky nevýhodném místě nad bažinou vedla k tomu, že tento okraj města musel být chráněn opevněním.

SLÁNSKÁ HORA A SLANÝ PRAMEN

Své jméno získalo město Slaný pravděpodobně podle slánského pramene, který vyvěral na úpatí hory. K samotnému prameni se váže pověst o objevení knížetem Nezamyslem a jeho družinou. Slánská hora (330 m n.m.) je třetihorní vyvěřelina sopečného původu, naposledy aktivní roku 1726. Lokalita byla 1. února 1998 uznána chráněnou přírodní památkou a nabízí pěkný výhled na celé město.

SLÁNSKÝ ŽIDOVSKÝ HRBITOV

o rozloze 3 188 m² byl založen roku 1881. Nejstarší náhrobky jsou z doby založení hřbitova. Dochovalo pět neúplných řad náhrobků v severojižním směru a jedna řada podél severní zdi. Obřadní síň je z let 1931-33, zdobená na severní a jižní straně kruhovými okny s Davidovou hvězdou.

Po jejích stranách jsou postaveny malé přízemní domky – v jednom byla tahara (rituální očistění pozůstatků) a komora, ve druhém pokoj a kuchyně pro hrobníka. Hřbitov je dnes na soukromém pozemku, veřejnosti nepřístupný. Část hřbitova s hroby je stále majetkem Židovské náboženské obce.

SLOUP VINAŘŮ A RYBÁŘŮ

Původní sloup stál již za doby Karla IV., jiné prameny ho datují až do 16. stol. Umístěn byl původně pod kostelíkem sv. Václava v Ovčárech, poté přemístěn nad hřbitov. Stávající kopii zhotovil akademický sochař Václav Nejtek roku 1943. Pro kopii byl vybrán krásný žehrovičský pískovec a nové místo našel sloup na stráňe při cestě za hřbitovem. Sloup je vysoký asi 2 m, zdoben je vyobrazením ryb a listy vinné révy.

MĚSTSKÁ HVĚZDÁRNA

byla slavnostně otevřena v květnu roku 1963. Kopule má průměr 5,8 m. V kopuli byl umístěn Zeissův refraktor o průměru objektivu 110 mm s ohniskovou vzdáleností 2040 mm a paralaktickou montáží. Během let 1994-1996 prošla hvězdárna kompletní rekonstrukcí a 1. září 1996 byla slavnostně otevřena pro veřejnost. V roce 2000 byl zakoupen nový dalekohled, který splňuje požadavky na vlastní vědecký program hvězdárny.

Slánská hora

Slaný pramen

TIP
na vycházku

Židovský hřbitov

SYNAGOGA

KOSTEL SV. GOTHARDA

SLÁNSKÁ HORA A SLANÝ PRAMEN

PAMĚTNÍ DESKA OLGY SCHEINFLOGOVÉ

HLAVÁČKOVO NÁMĚSTÍ

SLÁNSKÝ ŽIDOVSKÝ HŘBITOV

SLOUP VINAŘŮ A RYBÁŘŮ

MĚSTSKÁ HVĚZDÁRNA

TŘETÍ

KRÁLOVSKÉ
MĚSTO **Slaný**

Kostel sv. Gotharda

Slánské věže

Vydalo Infocentrum Slaný,
Masarykovo náměstí 159, 274 01 Slaný
tel. +420 312 523 448 • www.infoslany.cz
ic@infoslany.cz
© Foto Pavel Východil
© Design Martin Donát

Z EDICE
**MĚSTSKÁ
TURISTIKA**